

Dönem : 1

Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 388 e | nci ek

Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarisına dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclisi Plân Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/480; Cumhuriyet Senatosu 1/438)

(Not : Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 530)

Cumhuriyet Senatosu

Genel Sekreterlięi

Kanunlar Müdürlüğü

Sayı : 4545

23 . 3 . 1965

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 19.12.1964 gün ve 5889 - 35395 sayılı yazınıza karşılıktır :

Nüfus plânlaması hakkındaki kanun tasarisının Millet Meclisince kabul olunan metni, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 22.3.1965 tarihli 58 nci Birleşiminde değişerek ve açık oyla kabul edilmiş, dosya ilişikte sunulmuştur.

Arz ederim.

Saygılarımla.

Enver Aka

Cumhuriyet Senatosu Başkanı

Not : Açık oya arz edilen maddeler.

Madde : 2,3,4,5,6,7,9,10 ve tümü

Açık oy puslaları ilişiktir.

Bu tasarı Genel Kurulun 17.3.1965, 18.3.1965, 19.3.1965, 22.3.1965 tarihli 55, 56, 57 ve 58 nci birleşimlerinde görüşülmüştür.

Bütçe ve Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Bütçe ve Plân Komisyonu

Esas No : 1/480, C. S. 1/438

Karar No : 31

26 . 3 . 1965

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosunca değiştirildiğinden do'ayı Komisyonumuza havale edilmiş bulunan, «Nüfus plânlaması hakkındaki kanun tasarisı» ilgili Hükümet temsilcilerinin de iştirakiyle incelendi ve görüşüldü.

Cumhuriyet Senatosu, Millet Meclisince kabul edilen Nüfus plânlaması kanun tasarisının 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 ve 10 nu maddelerinde aşağıda belirtilen değişiklikleri yapmıştır

1. İkinci maddeye nüfus plânlamasında kullanılacak ilâç ve araçların niteliği ile tatbikata ait işlemler için aralarında tıp fakülteleri öğretim üyelerinin de bulunduğu bir komisyonun mütalâası alınarak hazırlanacak bir yönetmelik yapılmasına bir fıkra eklenmiştir.

2. Üçüncü maddede sağlık müdürlüğü, sağlık ve sosyal yardım müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. Başka değişiklik yoktur.

3. Dördüncü maddedeki bir maddi hata dördüncü kelimesi yerine üçüncü olarak değiştirilmek suretiyle giderilmiştir.

4. Beşinci madde vesayet altında olup da farklı mümeyyiz ve reşidolanlar madde hükmü dışında tutacak ve âcil hallerde yapılacak işlemi vuzuha kavuşturacak şekilde değiştirilmiştir.

5. Altıncı madde ceza hükümleridir. Bu maddele yapılan tadil ile ticari bir maksat gütmeksizin, kendi şahsı için yurda gebeliği önleyici ilâç ve araç sokanlar (Turistler gibi) ceza görmemesi için bir tadil yapılmış ve reklâm hususunda 1262 sayılı Kanuna atıf yapılmıştır.

6. Yedinci maddede yapılan değiştirme ile sadece âcil halleri haber vermeyenlerin değil bu kanunun 3, 4 ve 5 nci maddelerin aleyhine hareket edenlerin çarptırılacakları cezalar tesbit edilmiştir.

7. Dokuzuncu madde, yapılan tadilin sonucu Millet Meclis'inde kabul edilen şeklin aynısıdır. Yalnız Cumhuriyet Senatosunun tadili Türk Ceza Kanunu bakımından zorunlu görülmüştür.

8. Cumhuriyet Senatosu, yönetmelik ve tüzük hazırlanması zamana ihtiyaç göstereceğinden Kanunun 1 ve 2 nci maddelerinin 3 ay sonra yürürlüğe girmesi esasını kabul etmiştir. 10 ncu madde de bu şekilde değiştirilmiştir.

Yapılan bütüm değişiklikler Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan
Aydın
İ. Sezgin

Başkan V.
Gümüşane
N. Küçüker

Sözcü
Sakarya
N. Bayar
İmzada bulunamadı

Kâtip
Neveşehir
A. B. Numanoğlu

Ankara
İ. Seçkin

Ankara
M. Ete
İmzada bulunamadı

Aydın
O. Apaydın

Balıkesir
A. A. Bolak

Bursa
A. Türkel
İmzada bulunamadı

Diyarbakır
H. Güldoğan

Erzincan
H. Atabeyli

Erzurum
A. Şenyurt

Erzurum
N. Diler
İmzada bulunamadı

Giresun
İ. E. Kılıçoğlu

Kars
K. Okyay

Konya
R. Özal
İmzada bulunamadı

Mardin
E. K. Aybar

Mardin
Ş. Aysun

Rize
E. Y. Akçal

Sakarya
M. Gürer

19 10 97 20 01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı

MADDE 2. — Nüfus plânlaması zaruretinin halka duyurulması ve bu hususlarla ilgili eğitim, öğretim ve uygulama, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, tesbit edeceği esaslara göre ve askerî, resmî ve gönüllü teşekküllerle işbirliği yaparak yürütür.

Bu maksatla Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı özel teşkilât kurmaya ve gebeliği önleyici ilâç ve araçları muhtacolanlara parasız veya maliyetinden ucuz fiyatla dağıtmaya veya dağıtırmaya veya sattırmak için tedbir almaya yetkilidir.

II - Tıbbi zaruret halinde gebeliğin sona erdirilmesi ve sterilizasyon yapılmasıyla ilgili hükümler

MADDE 3. — Gebeliğin ana hayatını tehdidettiği veya edeceği, rüşeymin veya ceninin normal gelişmesini imkânsız kılan veya doğacak çocuk ile onu takibedecek nesiller için ağır mâlûliyet sebebi teşkil edecek hallerde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının yetkili kılacağı kurulların objektif ârazilara dayanan gerekçeli raporları üzerine rahim tahliye edilebilir.

Derhal müdahale edilmediği takdirde hayatı veya hayati organlardan birisini tehdideden âcil hallerde, durumu tesbit eden yetkili hekim tarafından da gerekli müdahale yapılarak rahim tahliye edilebilir.

Ancak, hekim bu müdahaleyi yapmadan evvel veya mümkün olmadığı ahvalde en geç yirmidört saat içinde yapılan müdahale ile müdahaleyi icabettiren gerekçeleri illerde sağlık müdürlüklerine, ilçelerde Hükümet tabipliklerine bildirmeye mecburdur.

Müdahale yoluyla rahmin tahliyesiyle ilgili esaslar, hastalıklar, tahliyenin yapılabileceği

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

Nüfus plânlaması hakkında Kanun

MADDE 2. — Nüfus plânlaması zaruretinin halka duyurulması ve bu hususlarla ilgili eğitim, öğretim ve uygulama, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelik esaslarına göre askerî, resmî ve gönüllü teşekkülleri ile işbirliği yaparak yürütülür.

Bu maksatla Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı özel teşkilât kurmaya ve gebeliği önleyici ilâç ve araçları muhtacolanlara parasız veya maliyetinden ucuz fiyatla vermeye veya verdimeye veya sattırmak için tedbir almaya yetkilidir.

Nüfus plânlamasında kullanılacak ilâç ve araçların niteliği ile tatbikata ait yönetmelik Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından, aralarında Tıp fakülteleri öğretim üyelerinin de bulunduğu bir komisyonun yazılı mütalâası alınmak suretiyle tesbit edilir.

II - Tıbbi zaruret halinde gebeliğin sona erdirilmesi ve sterilizasyon yapılmasıyla ilgili hükümler

MADDE 3. — Gebeliğin ana hayatını tehdidettiği veya edeceği, rüşeymin veya ceninin normal gelişmesini imkânsız kılan veya doğacak çocuk ile onu takibedecek nesiller için ağır mâlûliyet sebebi teşkil edecek hallerde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının yetkili kılacağı kurulların objektif ârazilara dayanan gerekçeli raporları üzerine rahim tahliye edilebilir.

Derhal müdahale edilmediği takdirde hayatı veya hayati organlardan birisini tehdideden âcil hallerde, durumu tesbit eden yetkili hekim tarafından da gerekli müdahale yapılarak rahim tahliye edilebilir.

Ancak, hekim bu müdahaleyi yapmadan evvel veya mümkün olmadığı ahvalde en geç yirmidört saat içinde yapılan müdahale ile müdahaleyi icabettiren gerekçeleri illerde Sağlık ve Sosyal Yardım müdürlüklerine, ilçelerde Hükümet tabipliklerine bildirmeye mecburdur.

Müdahale yoluyla rahmin tahliyesiyle ilgili esaslar, hastalıklar, tahliyenin yapılabileceği

Bütçe ve Plân Komisyonunun deęiřtiriři

Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Kesinleřmiştir.

MADDE 2. — Cumhuriyet Senatosunun deęiřtiriři benimsenmiştir.

MADDE 3. — Cumhuriyet Senatosunun deęiřtiriři benimsenmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

yer ve kurumlar ile âcil hallerin nelerden ibaret bulunduğu ve yapılacak işin şekil ve mahiyeti Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir tüzükle düzenlenir.

MADDE 4. — Bir kadının gebe kalmamasını gerektirecek bir hastalık veya ârıza ile mâlûl olduğu veya bir erkek veya kadının irsen intikal eden vahim bir hastalığa müptalâ olduğu tıbben sabit olursa, bunların çocuk yapma kabiliyetinin cinsî ihtiyaçlarını tatmine mâni olmadan izale için gerekli müdahaleler Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının yetkili kılacağı kurumların objektif âraza dayanan gerekçeli raporu ile yapılabilir. Bu hususla ilgili esaslar, hastalıklar ve müdahalenin yapılabileceği yerler dördüncü maddede çıkarılacağı bildirilen tüzükle belirtilir.

Her hangi bir hastalığın tedavisi için yapılan ve mahiyetleri itibariyle sterilizasyon veya kastrasyonu intaceden müdahaleler bu hükmün dışındadır.

MADDE 5. — Üçüncü ve dördüncü maddelerde belirtilen müdahaleler, alâkalı şahsın yazılı rızasıyla, reşidolmayan veya vesayet altında bulunan şahıslar üzerinde yapılacak müdahaleler küçüklerde velinin, vesayet altındaki şahıslarda, sulh mahkemesinin izin vermesine bağlıdır.

III - Ceza hükümleri :

MADDE 6. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından müsaade edilmeyen gebeliği önleyici ilâç ve araçları yurda sokanlar veya memleket içinde imal edenler veya dağıtanlar veya satanlar yedi aydan iki seneye kadar hapis ve iki bin liradan az olmamak şartıyla sağladıkları menfaatin beş misli ağır para cezasına çarptırılırlar.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının müsaadesini almadan veya Bakanlığın tesbit ettiği esaslardan farklı olarak yukardaki ilâç ve araçların reklâmını yaptırınlar bir aydan altı

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

yer ve kurumlar ile âcil hallerin nelerden ibaret bulunduğu ve yapılacak işin şekil ve mahiyeti Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir tüzükle düzenlenir.

MADDE 4. — Bir kadının gebe kalmamasını gerektirecek bir hastalık veya ârıza ile mâlûl olduğu veya bir erkek veya kadının irsen intikal eden vahim bir hastalığı olduğu tıbben sabit olursa, bunların çocuk yapma kabiliyetinin cinsî ihtiyaçlarını tatmine mâni olmadan izalesi için gerekli müdahaleler Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının yetkili kılacağı kurumların objektif âraza dayanan gerekçeli raporu ile yapılabilir. Bu hususla ilgili esaslar, hastalıklar ve müdahalenin yapılabileceği yerler 3 nci maddede çıkarılacağı bildirilen tüzükle belirtilir.

Her hangi bir hastalığın tedavisi için yapılan ve mahiyetleri itibariyle sterilizasyon veya kastrasyonu intaceden müdahaleler bu hükmün dışındadır.

MADDE 5. — Üçüncü ve dördüncü maddelerde belirtilen müdahaleler, alâkalı şahsın yazılı rızasına, küçüklerde velinin, vesayet altında bulunup da reşit veya mümeyyiz olmayan şahıslarda Sulh Mahkemesinin izin vermesine bağlıdır.

Veli veya Sulh Mahkemesinden izin alma zamana ihtiyaç gösterdiği ve derhal müdahale edilmediği takdirde hayatı veya hayatî organlardan birisini tehdideden âcil hallerde izin şart değildir.

III - Ceza hükümleri :

MADDE 6. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca bu kanunun 2 nci maddesine göre gebeliği önleyici nitelikte oldukları kabul edilmeyen ilâç ve araçları yurt içinde imal edenler veya satanlar veya her ne suretle olursa olsun dağıtanlar veya ticaret maksadıyla yurda sokanlar veya bu maksatla bulunduranlar 7 aydan 2 yıla kadar hapis ve 2 000 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar, imâlâthaneler kapatılır ilâç ve araçlar müsaadere olunur.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca bu

Bütçe ve Plân Komisyonunun deęiřtiriři

MADDE 4. — Cumhuriyet Senatosunun deęiřtiriři benimsenmiştir.

MADDE 5. — Cumhuriyet Senatosunun deęiřtiriři benimsenmiştir.

MADDE 6. — Cumhuriyet Senatosunun deęiřtiriři benimsenmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

aya kadar hapis ve beşyüz liradan ikibin liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar.

MADDE 7. — Âcil hallerde yaptıkları müdahaleyi zamanında yetkili sağlık teşkilâtına bildirmiyen hekimler beşyüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar.

MADDE 9. — 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 3038 sayılı Kanunla değiştirilen 471 nci maddesinin ikinci fıkrası kaldırılmıştır.

MADDE 10. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

kanunun 2 nci maddesine göre gebeliği önleyici nitelikte oldukları kabul edilen ilâç ve araçların reklâm ve propagandası 1262 sayılı Kanunun 13 ncu maddesine yöre yapılır. Buna aykırı hareket edenler 1 aydan 6 aya kadar hapis ve 500 liradan 2 000 liraya kadar, ağır para cezasına çarptırılırlar.

MADDE 7. — Bu kanunun 3, 4 ve 5 nci maddeleri hükümlerine aykırı fiil ve hareketlerde bulunanlar, T. C. K. ile ceza hükümleri ihtiva eden diğer kanunlarda daha ağır cezalar tâyin edilmemiş ise 500 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar.

MADDE 9. — 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 3038 sayılı Kanunla değiştirilen 471 nci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Birinci fıkrada yazılı fiil ve hareketlerin işlenmesini teşvik eden veya bu fiil ve hareketlerin işlenmesi için propaganda yapan bir seneye kadar hapis veya bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır. Eğer fiil kazanç gayesiyle işlenmiş ise her iki ceza birlikte hükmolunur.

MADDE 10. — Bu kanunun 1 nci ve 2 nci maddeleri yayımı tarihinde ve diğer hükümleri yayımından üç ay sonra yürürlüğe girer.

Bütçe ve Plân Komisyonunun deęiřtiriři

MADDE 7. — Cumhuriyet Senatosunun deęiřtiriři benimsenmiştir.

MADDE 8. — Kesinleřmiřtir.

MADDE 9. — Cumhuriyet Senatosunun deęiřtiriři benimsenmiştir.

MADDE 10. — Cumhuriyet Senatosunun deęiřtiriři benimsenmiştir.

MADDE 11. — Kesinleřmiřtir.